

SZENTES ÉS VIDÉKE

VEGYES TARTALMU LAP

Megjelen vasárnap és csütörtökön reggel.

Előfizetési ár

negyedévre 1 ft 25 kr., félévre 2 ft 50 kr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

I. tized 265. szám, özv. Fried Józsefné urnó házában, hvá a káziatok címzendők.

Hirdetéseket

és nyilváltéri közleményeket a kiadóhivatal mérsékelt árjegyzék szerint számít.

Megyei közkórház.

A szegvári régi székhéület kellő hasznosításáról, lapunk f. évi 90-ik számában közzétett cikkelyemmel azzal zártam be, hogy a megyei közkórház létesítéséről legközelebb írok, bár a hivatott cikkely keretében is rámutattam arra, hogy az a — ma értéktelen épület, egy ily közkórház céljaira is sikeresen volna értékesíthető.

Hogy ez utóbbi körülmény dacára ezen előző cikkely keretében mégis azt domborítottam ki, hogy a szegvári székhéület első sorban lehetőleg egy megyei árválház létesítésére használtassék fel: két okból történt.

Először azért, mert az eddigi kombinációk ezt az épületet mind ilyen emberbaráti intézettel hozták kapcsolatba, ez irányban tehát már egy határozott alakot öltött megalommal kelle számolnom, még pedig olyan megalommal, amelynek erkölcsi értékét, ismervé az indító erőket, elvitatni vagy éppen figyelmen kívül hagyni lehetetlen. Másodszor pedig azért, mert egy megyei közkórház létesítéséhez kellő alapot véltem találni e régi épület felhasználása nélkül is, de meg — nézetem szerint — az ilyen kórháznak a vármegye székhelyén, Szentesen kell szükségképen létesülnie, ahol sokkal kevesebb költséggel jár a szellemi tényező megszerzése, miut a vármegye területén bárhol egyebütt.

Természetes, hogy amikor a megyei

közkórház létesítésének eszméjét felvetem, teljesen figyelmen kívül kell hagyom azon sikanériákat és — mondhatnám gyermekes torzalkodást, mellyel ma Szentes egyhány szerepvívője, a város nevének és közönségének illetéktelen s épp ezért ildomtalan bevonásával, a vármegye összesége ellen veszedelmes játékokt úz, mert nem tételzhetem fel egy pillanatra sem, hogy minden szentesi ember be ne lássa, miszerint egy ily közkórház csakis itt, a központban van helyén s hogy át ne legyen hatva a tudattól, miszerint ez a cél csak az összes megyei erők együttműködésével valósítható meg.

Okadatolt tehát, hogy a mai áldatlan háborúsdít figyelmen kívül hagyom és feltételezem, hogy Szentes város e nehány szerepvívője is szegre akasztja a haragját, mikor a város érdekéről van szó, amely tagadhatatlanul sokat nyer egy — a mai kor igényeinek megfelelő felszerelésű közkórházzal; annyival inkább, mert — mint alább kifogom mutatni — ez az idea csak úgy és akkor valósulhat meg teljesen, ha a vármegye és város kölcsönösen támogatják egymást, még pedig nemcsak erkölcsi, de anyagi tekintetben is.

A vármegye kórházalapja ma 65,453 ft 42 kr., amelynek évi kamatjából 2975 ftot az idegen törvényhatóságok kórházaiban gyógykezelt csongrád megyei illetőségű vagyonatlan betegek ápolási díjából kell elfizetnünk.

Ez idegenben ápolott betegek azonban nem mind ott betegednek meg, hanem jelentékeny számban olyanok, kik innen, a vármegyéből, rendez kórház hiányában, betegem mennek el, hogy otthonuktól távol rendszeres gyógykezelésben részesüljenek. Egészen határozott számadatok e tekintetben természetesen nem állnak rendelkezésemre, mert a vármegyén levő számadási test nem is nyújthat semmiképen felvilágosítást az iránt, kik mentek el betegem valamely kórházba vagy kik és hányan vannak — akiket a testi baj ott ért el, az idegenben. Azt hiszem azonban, hogy nem járak messze a valóságtól, ha a 2975 ft ápolási költséget megosztom és felében azoknak rovom fel, akik — közkórház hiányán, betegem kénytelenek elhagyni a családi tűzhelyet, hogy máshol keresnek gyógyulást.

Ugye az idegenben megbetegültek ápolási díjában ezenfelül kifizetett 1487 ft is visszatérül jórészt, mert a viszonylagosságnál fogva természetes, hogy a nálunk megbetegült idegenek meg a mi közkórházunkban fognak gyógykezelteni és ápolási díjukat illetőségi községük fogja — vagyontalanságuk esetén — fizetni.

Biztosra vehető tehát, hogy a 65,453 ft kórházalap évi kamata nagyon kevéssé csorbul meg, ha vármegyénk területén egy közkórház van, úgy hogy csaknem az egész összeg e kórház létesítésére és fenntartására fordítható.

Ami már most magát a kórház lé-

TÁRSASÁG.

Kicsiny okok, nagy hatás.

(Rajz a katonaleletből.)

E földön minden gonosz csiny megboszszuja magát és — „aki másnak vermet és, maga esik bele.”

E közmondás igaz volta sehol sem bizonyul be olyan fényesen, mint katonaleletnél, ahol egyikék a másikat tartja, ahol egy csekélység egyetlen szempillantásban óriási akcióvá és fölfelé fejlődésben a legkisebb intelem hatalmas ormánnyá nőheti ki magát.

Igy e kis vázlat is egy egész katonai tragédiát tárgyal, amely bizonyára érdeket fog kelteni a nyújas olvasóban.

Kobak Nep. János egyéves önkénytest sem fölébvalói, sem önkénytest-társai nem kedvelték. Az előbbieket azért, mert különös kedve telt a passzív ellentállásban; az utóbbiak pedig azért, mert szerfölött gonosz, ravasz ur volt, akinek legfőbb gyönyörűsége abban relett, hogy másokat gonosz csinyeivel bosszantson.

Ily csinytevést követelt el azon az estén is, melyen az egyéves önkénytestes szokás szerint egy bizonyos körösmában gyűltek össze, hogy keringő s fel is dúló pohár mellett kellenes csevegéssel öljék az időt.

A tizenhat önkénytest beusó barátságán hatalmas rést tört az a körülmény,

hogy az addig külön szakaszba osztott fiúk katonai kiképzése befejeztetvén, azontúl mindenik beosztatot a maga századához.

Ritkábban jöhettek össze, legkivált csak akkor, mikor minden század kirukkolt. Így aztán a hét egy bizonyos napját választották ki a közös összejövetelre a „vörös oroslán” egy külön termében, amelynek estjén a feketesárgi szalagos urak kiűnő borokon üdülve, nagyjelentőségű társalgást folytathattak fölébvalóik, a szolgálati viszonyok és az előléptetés fölött.

A mondott estek egyikén e közös ivodalomban kivételképen a hatodik század egyik szakaszvezetője: vitéz Póttöny Tamás uram is résztvett, egy igen derék, közkedveltségnek örvendő, kötelességtudó szakaszvezetőt, akit az önkénytestek egyike, a közös találkozóra menve útban talál és magával hitt, ki eilen tehát a jelenlevők egyike sem tehetett kifogást.

Kobak Nep. János egyéves önkénytest azonban, aki szintén a hatodik századhoz volt beosztva, kedvező alkalomnak találta ezt, hogy gonosz csinyt kövessen el a szakaszvezető ellen, ki egy ízben fölöttebb erélyes volt vele szemben a szolgálatakor.

Ez alkalommal vígan söröztek és Kobak megvesztegette a pincért, hogy Póttöny szakaszvezető sörébe minden alkalommal öntsön egy pohárka rumot.

Természetes, hogy a szakaszvezető saját legfőbb bámulatára, idő előtt lerészegedett és jónak látta eltávozni.

Nem várt gyors lerészegedése azonban általános föltűnést keltett és Kobak önkénytest diadalitasan jelentette be, hogy ezt az ő zsenialis csínyének köszönhetik. Csodálko hogy társai rosszálték eljárását és mindenfelől olyan kritikát kelle hallania, mely reá éppen nem volt hízegő. Azt azonban legkevésbé sem gyanította, hogy a sors már megállapította ellene bosszúját, mellyel csínytevéseért lakoltassa.

Póttöny szakaszvezető határozottan szerencsétlen flótás volt, különben nem esik meg rajta még az a szerencsétlenség is, hogy hazamenet a századosiba ütközzék, aki legénységét egy estli kaszárnyalátogatással ürvendeztette meg.

Bár erősen igyekezett megállni a talpán: nem volt képes e találkozásnál, a légváltozás által csak fokozódott részegségét a százados éles tekintete elől kellően eltitkolni s az, a legnagyobb dühben a fölött, hogy századának egyik altiszjtét szolgálaton kívül és ilyen állapotban látja, egyenesen az őrmesterhez rohant, kinél két büntetésőrséget rótt a szegény Póttönyre, még pedig vasárnapon napon leszoigálandót.

A gonosz Kobak Nep. János egyéves önkénytestes szerfölött örvendett ugyan, hogy csínytevése még ily kellemetlen következményekkel is járt, de a helyett aztán mindazon a legnagyobb megvetéssel fordultak el tőle, akik gaztettét ismerték.

(Vége következik.)

tesivését illeti, nevezetesen a kórháztelek és épületek kérdését csak a vármegye és székvárosa együttérzése oldhatja meg sikeresen.

Mert ha a vármegye arra kényserülne, hogy mindent a maga erejéből állítson elő: akkor ez a kérdés már eleve megoldhatatlan, amennyiben a meglévő kórházalaprak legalább felét a telekszerzés és építkezés, egy negyedét pedig ezenfelül a közkórház teljes felszerelése emészténé fel és bekövetkezne az az eset, hogy volna kórházépületünk, de hiányozna a tartásához okvetlenül megkívántató alapföke.

Ellenben a vármegye és székhelyének egyesült erővel ez a kérdés egészen másként oldható meg.

Szentes városnak ma szép tágas kórházteleke van, amelyen egy teljesen modern berendezésű kórházépület kényelmesen elhelyezhető. A város ma kórházi célra elkölti évenként (a f. évi költségvetést véve fel a számítás alapjául) 2575 forintot, ezenkívül 100 forintot tatarozásra.

De kiad a város ezenkívül a vármegyehez fizetett betegápolási díjak visszatérítése címén is (szintén a jelen évi költségvetés alapján) mintegy 400—500 forintot, együttesen tehát körülbelül 3200 forintot évenként és e mellett kórháza nagyon távol áll attól, hogy az egészségügyi követelményeknek teljesen megfeleljen.

Az erők egyesítésénél mindezt figyelembe véve, szerintem a megyei közkórház kérdése könnyű szerrel megoldható, ha a város mai kórháztelekét egy ily intézetnek átengedi és ezenkívül, amit szintén maga megerősítése nélkül tehet, ingyen téglát és fedélserepet ad a megyei kórházépítéshez, mely hozzájárulásáért viszont szerződésileg kiköti, hogy a város vagyontalan betegei, kik eddig a városi kórházban gyógykezeltettek, azontúl a megyei közkórházba vétessenek fel a megállapítandó rendes ápolási díj feléért.

Az építés költségeit, faanyagokat, munkát és berendezést a vármegye venné magára és azt a kórházalap terhére eszközölné. És tekintetbe véve a mai olcsó építési viszonyokat, azt hiszem, mind-e felsorolt kiadás alig felét venné igénybe a meglévő alapnak.

Alig szükséges demonstrálnom, hogy az erők ezen egyesítése mindkét félre nézve milyen előnnyel jár.

Szentes város megszabadul egy örökös tatarozásra szoruló objektumtól, amelyért cserében egy modern közkórházba lesz, de ezenkívül évi költségvetésének kiadási rovata is előnyösebben alakul, mert a most betegápolásra kiadott, mintegy 3000 forint terhe legalább felére apad le, ha vagyontalan betegeit a megyei közkórházban felápolási díj mellett gyógykezelheteti.

Csongrádvármegye pedig abba a helyzetbe jön, hogy megvalósíthatja a megyei közkórház eszméjét, mely elől sokáig úgy sem zárkózhat el és ezzel egy humanitárius intézetet nyer a közegészségügy szolgálatára.

Ezenkívül Szentesre még egy előny hárul az erők ezen egyesítéséből. Mert az esetben a megyei közkórház létesül, főorvosa felszabadul a kórházi szolgálat súlyos nyúgá alól és az egészség-

ügy szolgálatában másként fejthet ki tevékenységet, mi által egy új alvorsói állás rendszeresítése jóformán fölöslegessé válik; vagy ha nem is: de ez a második alvorsó kizárólag a külterület egészségügyének szentelhetné közszolgálati idejét.

A kórházalapról — az építkezés és felszerelés után megmaradó összeg kamatai, továbbá a befolyó betegápolási díjak teljesen fűdöznek a kórház évi kiadásait, mely így egyik fűtényező volna a vármegyei közegészségügy szolgálatában.

Érveimet ezekben jóformán teljesen kimerítettem.

Csak az volna még hátra, hogy indokoljam: miért vélem a megyei közkórházat szükségesképen Szentesen felállítandónak?

Indokolásom e részben nagyon rövid s mint már fent egyszer érintettem is, abban gyökerez: hogy egy ily intézethez Szentesen megvan a kellő szellemi erő.

Mert bárhol egybeitt a vármegyében szerföliött nagy kiadással járna a kórházi orvosok alkalmazása, amennyiben e kórházi orvosoknak egybeitt oly évi fizetés kellene biztosítani, amennyiből magánygyakorlat nélkül is megélhetnek, míg itt a kórházi orvos elég magánygyakorlatot szerezhet magának arra nézve, hogy csekélyebb évi fizetéssel is vállalkozhasson a közszolgálatra.

Egy kórházi főorvos 1000 forint évi fizetéssel és egy — a kórházban bentlakó alvorsó, évi 500 forint fizetéssel itt teljesen kielégítően az igényeket és ily fizetés mellett volna is elég pályázó ezen állásokra. Míg ha esetleg a szegvári régi szeképilet alakították át megyei közkórházzá, ott — ahol a magánygyakorlat nagyonis szűk körre szorítkozik — ily fizetés mellett gondolni sem lehet arra, hogy ezen állások alkalmas szakérőkkel töltsenek be.

Ezért kell a megyei közkórházat szükségesképen Szentesen létesíteni s én csak azzal fejezhetem be cikkelyemet: Vajha mielőbb létesülne is.

Bánfalvi Lajos.

A gyalogvasút. Mikor a zónarendszer diadalmas körütra látszik indulni az egész művelt világban, mikor elértük egy vaserélyű miniszter jóvoltából, hogy végre a külföld műhozzánk jön valamit eltanulni, a tizenkilencedik század utolsó tizede küszöbén, melyet a villamdelej korának szeretünk nevezgetni; ebben a korban, mely szinte mesés távolságokat köt össze nevezhetlen gyorsasággal, mi szentesiek végre eljutottunk a — gyalogvasútig.

Mert nem nevezhető egyébként az a kettős sínvonal, mely szépen kavicszott úton fut tőlünk tova Kun szent-Márton és Szolnok irányában, sőt nem nevezhető egyébként az a szerföliött gyanús szerkezetű kis ördögmotolla sem, amely után naponta kétszer óriási emberketrecek, meg egyéb — Nőé korabeli bárkákat aggatnak, miket aztán az a gyanús szerkezetű valami pihegve, krákgogva, prűszkölve vonszol végig nagynehékesen a nevezett sínvonalon csigalassúsággal, hogy aki nézi: önkénytelen szánalmat érez a kis vascsikó iránt, mint ahogy részvétet kelt bennünk egy hatalmas arányú emberi test, melyet az elfogyó aszkóros tüdő fuldokolva, hektikus köhögés közben visz a végőél — a sir felé.

Bizony az a kis vascsikó gyalogvasútra kiadól a farszéli útbán. Az erők tükrözítése megpattant egy-egy izmot, bordát vagy épsésséggel az éltető göztűdő valamely erét és ilyenkor megesisik, mint ahogy megesiset a folyó hó 9-én is, hogy az útasok serege megereked valahol a szabad mezőben, ahol aztán kénye szerint tthet sátoztátozt a történelmi nevezetességű nagyidai mintára.

Azt mondtuk: ez gyalogvasútra megesisik. Pedig tulajdonképen határozottan állíthatjuk volna, hogy napirenden van, mert hiszen maholnap az megy nálunk vasúti baleset-számba, ha a vonat rendszer időben, minden fennakadás nélkül rohog be a szentesi indulóház perronja elé.

Hogy pedig nem maliciából nevezük ezt a mi külön udvari vonalunkat gyalogvasútnak: ezt ismét a f. hó 9-iki eset igazolja a legektatásában, mikor ez a kis gyanús szerkezetű vascsikó vagy 600 útas szállított volna mindenféle rendű és rangú sikeres emberkinzó ketrecekben Szent-Márton felé, mely ketrecek közt nem éppen utolsó szerepet vitték a „36 ember, 6 ló” felirattal ekeskedő, keréken járó istállók.

A pályaudvarból csak kimászott valahogy az aszkóros csikó a nagy teherrel, de kiérve a sík mezőre, a szőlők alatt egyszer csak megbicsaklotta magát s hasztalan volt a gépész-kocsis minden biztatása: nem indított többé. A nagy fene erőlködésnek végre is az lett a vége, hogy a csikócska bensejében megpattant egy gözdény és ott lehelté ki páráját a természet lány ölén.

Az a 600 útas pedig, aki — mikor a fuvardíjat Szentesen a vasúti pénztárnál lefizette, elég jóhiszemű volt olyan természetföltöti csudában is bizni, mintha ez a szegény kiaszott pára képes volna azzal a rengeteg teherrel legalább Kun-szent-Mártonig elvanszorogni, ahol az nap vásár volt — az a 600 útas, mondjuk, a szó szoros értelmében tapasztalhatta, hogy csakugyan gyalogvasútra bízta magát, mert ki Szentesre vissza, ki pedig Szent-Mártonra, a vásárba szépen elmehetett ezután gyalogszerrel. Hiszen az a vassivonallal közre szorult kavicszott út mind a két irányba elvezette.

De hát a menetjegyért általuk lefizetett összeget vajjon ki téríti meg? És ki biztosít arról, hogy — a jelen konstrukció mellett, ez-e a legvégtetesebb vasúti baleset, mely vonalunkon az utazó közönséget érheti?

Valóban legfőbb ideje volt, hogy a vasúti végrehajtó bizottság végre egyenesen a kereskedelmi miniszterhez fordult e nyomorúságos állapot megszüntetése és gyökeres orvoslása végett, mert türethetetlen az, hogy egy ilyen nagyforgalmú vonalon, mint a miénk, az államvasutak igazgatósága elzárkózzék és süket maradjon minden jogos panasszal szemben, tönkretéve érzéketlen közönyűvel vasutunk jó hírnevét és ezzel leontva forgalmát egy olyan közlekedési eszköznek, melybe a város 450 ezer forintot fektetett be, bizonyára nem azzal a célnalattal, hogy olyan vasútiá legyen, amelynek menetgyorsaságával gyalogember is bizvást versenyre kelhet.

Ami panaszat Sarkadi N. Mihály polgármester Baross miniszterhez, a vasúti bizottság nevében felterjesztett, egytől-egygy valóság, sőt többet is hozhatott volna fel ennél s hisszük is, hogy — ha a vasútiigazgatóság nem irt, de a miniszter mindenesetre kellő érzékkel fog birni e nyomorúságos állapot iránt és a tőle megszokott eréllyel siet minden bajt gyökeresen orvosolni.

